

Arvoisat sotiemme veteraanit, arvoisa pikkulotta Senni Sopanen, herra eversti, hyvä pormestari, hyvät isänmaamme ystävät

13.3.1940 kirjoitti helsinkiläinen koulutyttö, **May-Bee Jacobson**, päiväkirjaansa näin:

"...Nukuin sikeästi. Kello oli 8 aamulla. Yht'äkkiä kuulin mummun äänen tunkeutuvan tajuntaani. Rauhansopimus on solmittu. Heräsin heti. Voiko se olla mahdollista?

...Ajatella, etteivät meidän poikamme tarvitsisi enää taistella siellä kylmässä ja pakkasessa. Evakuoidut voisivat palata koteihinsa, keillä se vielä on jäljellä. Ja kadut olisivat valaistut eikä ikkunoita tarvitsisi peittää. Eikä odotella iänikuisia hälytyksiä eikä istua tuntikaupalla pommisuojassa palellen ja nälkäisenä."

Nuoren Mayn tavoin kaikki muutkin suomalaiset saattoivat hengähtää helpotuksesta.

**

Toisaalla samana päivänä: Lotta Svärd järjestön keskusjohtokunnan puheenjohtaja **Fanni Luukkonen** heräsi syntymäpäivänsä aamuun ja sai varmasti parhaimman syntymäpäivälahjansa: rauhan ja itsenäisen isänmaan. Luukkonen totesi kiitollisena ja arvostaen, että lotat olivat sodan aikana ansiokkaasti pitäneet lottalupauksensa ja täyttäneet velvollisuutensa silloinkin, kun oma henki oli ollut vaarassa.

**

Rintamalinjoilla aseet olivat vaienneet. Helpotus huokui joukkoihin: me selvisimme, vaikka yli 26 000 aseveljeä oli menetetty ja yli 40 000 miestä haavoittui taisteluissa.

Verinen sota oli vihdoin ohi ja perheet voisivat jälleen yhdistyä. Kuplivaan onnen ja helpotuksen tunteeseen sekoittui kuitenkin myös suru menetetyistä läheisistä ja pelkoa tulevasta: mitä, jos rauha rikottaisiin uudestaan? Miten tästä mennään eteenpäin, korjataan kaikki rikkimennyt, toivutaan menetyksistä ja surusta, rakennetaan arki entisen raunioille? Tänäpäin, 83 vuotta myöhemmin tiedämme, että eteenpäin mentiin, vaikkakin vielä kahden sodan kautta.

Hyvät isänmaamme ystävät.

Minulla on tänäpäin suuri ilo ja kunnia tuoda tähän tilaisuuteen Lotta Svärd Säätiön tervehdys. Tervehdykseni on samalla myös muistutus siitä, mitä urheiden sotilaidemme lisäksi lotat ja muut naiset tekivät itsenäisyytemme eteen.

**

Sodissamme taisteli tavalla tai toisella lähes kaksi miljoonaa suomalaista naista.

Naisilla oli lukuisia rooleja: apusisar, evakko, hammaslääkäri, karjakko, kotisairaanhoidtaja, sotilaskotisisar, maanviljelijä, tehdastyöläinen, ompelija, tykistön matemaatikko, tulkki, sotavankien vartija, martta, äiti, vaimo, sisar, tytär, lotta, eläinlääkintälotta, ilmavalvontalotta, muonituslotta, säällotta, valonheitinlotta, pikkulotta.

Teollisuudessa nainen otti miehen paikan, kun mies oli lähtenyt rintamalle. Maatiloilla nainen jatkoi tilan töitä: hoiti karjan, viljeli pellot, kasvatti lapset ja huolehti vanhemmistaan.

Nainen taipui vaan ei taitunut. Eikä taitunut sotien jälkeenkään, jälleenrakennuksen aikana.

**

Lukemattomat evakkoperheet menettivät kotinsa, liian monet äidit menettivät poikansa ja vaimot miehensä. Silti eteenpäin mentiin, musertavan surunkin keskellä. Tulevaisuuden toivoa ei menetetty.

Talvisota osoitti selvästi, että miesylivoima tai aseiden määrä ei aina ratkaise. Pieni Suomi kykenee puolustamaan itseään, kun kansa on yhtenäinen. Talvisodan jälkeen kansakuntamme oli yhtenäisempi kuin koskaan. Siksi talvisotaan tiivistyikin hyvin meidän kansamme tarina.

Hyvät kuulijat.

Viime viikolla luovutimme puolustusministerille valtioneuvoston pyytämän ehdotuksen siitä, miten sotiemme veteraanien perinnettä tulisi ylläpitää tulevaisuudessa. Työryhmämme laati valtiolle viisi ehdotusta ja useita suosituksia eri toimijoille. Tätä ehdotusta varten kysyimme sotiemme veteraaneilta, mikä olisi tärkeintä muistaa sotasukupolven ponnistuksista. Vastauksen voisi lyhykäisyydessään tiivistää tähän Talvisodan ihmeeseen: **rauha ja itsenäisyys taisteltiin yhdessä, toisiamme tukien. Kaveria ei jätetä.**

Tässä itsenäisyyden meille jälkipolville taistelleessa sukupolvessa on jotain käsittämätöntä voimaa ja vahvuutta. Kun keskustelen lottien kanssa, en voi kuin ihmetellä, kuinka satavuotiaat sodan kokeneet naiset vielä asuvat omissa kodeissaan, harrastavat ja toimittavat parhaan kykynsä mukaan arkensa askareet. Heitä kaikkia yhdistää valtava kiitollisuus, positiivisuus ja elämänilo. Aito kiitollisuus eleytyistä päivistä, kokemuksista ja siitä, mitä heillä nyt on.

**

Tuosta asenteesta meillä nuoremmilla on paljon opittavaa. Me Lotta Svärd Säätiössä ammennamme joka päivä lottien loppumattomasta neuvokkuuden arkusta toimintamalleja ja asennetta toimintaamme.

**

Hyvät isänmaamme ystävät.

Miten lotat toimisivat tässä tilanteessa, on kysymys, jota kysyn säätiömme toimijoilta -ja itseltäni - lähes joka päivä. Se on hyvä suunnannäyttäjät meille kaikille myös tämän päivän kiperissä ongelmatilanteissa.

Tulimmepa millaisista taustoista tahansa, toivon jokaisen meistä muistavan hädän hetkellä tai kriisin kohdatessa, että Talvisodan sankarimme tekivät urotekonsa yhdessä. Sotasukupolvemme perintö elää meissä jälkipolvissa, kun päätämme pitää perinnön elävänä niin ajatuksissamme, puheissamme kuin teoissamme toisiamme kohtaan.

Kiitollisin mielin toivotan teille kaikille hyvää talvisodan päättymisen muistojuhlaa.

Lähteet:

Nainen sodassa, Kotona ja rintamalla 1939–1945, Valitut Palat – Reader’s Digest Ab, 1995, s. 14–17, 160